

Innspill til jordbruksoppgjøret 2024 fra Regnskapsgruppa for jordbrukets klimaavtale

I dette notatet gis en orientering om arbeidet til Regnskapsgruppa for klimaavtalen mellom jordbruket og staten. Det gis først en kort gjennomgang av Regnskapsgruppas mandat og oppgaver, og leveranser det siste året. Deretter presenteres planer for 2024 og 2025.

Gruppas mandat og oppgaver

Regnskapsgruppa skal føre regnskap for oppfølging av klimaavtalen, og skal gjøre opp status for avtalepartenes arbeid med å oppfylle avtalen i forbindelse med de årlige jordbruksforhandlingene. Rapporteringen skal gi grunnlag for at partene skal kunne vurdere om progresjon og utviklingen er som forutsatt i klimaavtalen mellom næringsorganisasjonene og regjeringen.

Regnskapsgruppa skal også videreføre deler av arbeidet utført i teknisk beregningsutvalg for klimagassutslipp i jordbruket (TBU jordbruk), som leverte sin rapport 1. juli 2019¹.

Regnskapsgruppa vil følge opp anbefalinger fra TBU jordbruk og årlig vurdere mulige forbedringer i det nasjonale klimagassregnskapet. Mandatet avgrenser seg til jordbruksrelaterte utslipp i utslippssektorene jordbruk, arealbruk (LULUCF) og energi. Forbedringer skal bidra til at klimagassregnskapet bedre skal kunne reflektere faktiske utslipp, og med tanke på at effekten av tiltak i større grad skal fanges opp. Regnskapsgruppa kan peke på mulige forbedringer og initiere prosjekt som kan bidra til kunnskapsgrunnlaget for forbedringer av aktivitetsdata eller utslippsfaktorer i det nasjonale klimagassregnskapet. Hvilke metodeendringer som tas i bruk i det nasjonale klimagassregnskapet avgjøres av det nasjonale systemet for klimagassregnskap (National Inventory System - NIS), bestående av Miljødirektoratet, SSB og NIBIO.

Regnskapsgruppa har blitt enige om et tredelt rapporteringssystem, som til sammen vil gi et faglig grunnlag for å vurdere om progresjon og utvikling er som forutsatt i klimaavtalen. *Klimaavtalens regnskap for utslipp og opptak (Del 1)* gir årlig informasjon om hvordan utviklinga har vært for utslipp og opptak for kilder som er omfattet av avtalen. *Tiltaksrapporteringen (Del 2)* gir status for gjennomføring av tiltak, og indikerer forventet effekt. *Gapanalysen (Del 3)* belyser hvordan man ligger an i forhold til måltallet. Les mer på Regnskapsgruppas nettsider.²

¹ [Jordbruksrelaterte klimagassutslipp \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no)

² [Klimaavtalen for jordbruket](#) (Landbruksdirektoratet.no)

Orientering om gruppas arbeid og status for leveranser

Her gis det en gjennomgang av hva gruppa har jobbet med sine forrige rapport, møter som er gjennomført og status for leveranser og utviklingsprosjekt.

Møter i Regnskapsgruppa

Siden Regnskapsgruppa leverte sin forrige rapport til jordbruksoppgjøret 2023 har gruppa gjennomført ett møte høsten 2023 og ett vinteren 2024. Tema har vært arbeidet med første hovedrapport, formidling og nettsider.

Leveranser i 2023 og 2024

I 2023 ble det publisert offisielle utslippstall for det første året (2021) i avtaleperioden for klimaavtalen. Utslippstall for 2021 ble rapportert til EU og FN i mars 2023 i [NIR 2023](#)³. 2023 var derfor det første året Regnskapsgruppa kunne rapportere om status for utvikling i utslippsreduksjoner og opptak.

Til jordbruksforhandlingene 2023 leverte Regnskapsgruppa del én av rapporteringen, som omfatter Klimaavtalens regnskap for utslipp og opptak⁴, sammen med et notat om status for Regnskapsgruppas sitt arbeid og leveranser. Som vedlegg til rapporteringen, fulgte orienteringer fra partene i avtalen, hhv. staten og jordbruket (Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag), om arbeidet med oppfyllelse av klimaavtalen innen sine ansvarsområder [jf. klimaavtalen](#)⁵.

I mars 2024 leverte Regnskapsgruppa første hovedrapport for oppfølging av avtalen.⁶ I forbindelse med publiseringen ble det også lansert nettsider for Regnskapsgruppa⁷. Til årets forhandlinger leverer Regnskapsgruppa oppdatert regnskap, med utslippstall for 2022.

Prosjekt og oppdrag i regi av Regnskapsgruppa

Enterisk metan fra drøvtyggere utgjør en stor andel av utslippene fra jordbruket. Prosjekter som kan utvikle kunnskapsgrunnlaget om disse utslippene er prioritert av Regnskapsgruppa. I 2022, ga Regnskapsgruppa NMBU i oppdrag å tilrettelegge for implementering av en ny ligning for enterisk metan fra melkeku i klimagassregnskapet. Oppdraget inkluderte dokumentasjon av den nye metodikken, kvalitetssikring og beskrivelse av system for datainnhenting. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med SSB og Miljødirektoratet, som valgte å implementere den nye

³ Greenhouse Gas Emissions 1990-2021: Annexes to NIR 2023 - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

⁴ Regnskapet leveres i form av en excelfil og et notat med figurer som viser trender for utslipp og observasjoner om faktorer som trekker størrelsene i regnskapet opp eller ned.

⁵ Klimaavtalen mellom staten og jordbruket (regjeringen.no)

⁶ Første hovedrapport for intensjonsavtalen om klima mellom staten og organisasjonene i jordbruket (regjeringen.no)

⁷ Klimaavtalen for jordbruket - Landbruksdirektoratet

metodikken i klimagassregnskapet, hvilket resulterte i at utslippstall i NIR 2024, er beregnet med ny beregningsmetodikk. Les mer om den nye metodikken i sluttrapporten fra prosjektet.⁸

I 2023 har Regnskapsgruppa gitt NMBU i oppdrag å gjennomgå beregningsmetodikken for enterisk metan fra kviger og okser i det nasjonale klimagassregnskapet. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med SSB, Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet. Formålet er å kvalitetssikre regnskapet, og å identifisere mulige forbedringer. Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2024.⁹

I prosjektet SkitGass, ledet av NORSØK, gjøres det målinger av temperatur, lystgass og metanutslipp fra ulike typer lager for bløtgjødsel fra storfe og biorest¹⁰. I prosjektet har det oppstått behov for mer metodeutvikling enn opprinnelig planlagt. Regnskapsgruppa har i 2022 gitt tilleggsfinansiering til prosjektet for å tilpasse en metansensor til bruk i gjødsellager for bløtgjødsel fra storfe. Denne metodeutviklingen er forventet å gi mer korrekte estimater for metanutslipp fra gjødsel med skorpedanning. Metodeutviklingen gjøres i samarbeid med NMBU. Det etableres også samarbeid med Århus universitet om metodeutviklingen. Prosjektet skal ferdigstilles i 2024.

I 2023 ble det også gitt i oppdrag til Carbon Limits å lage en teknisk løsning for å lage referansebanen for klimaavtalen.

Bistandsavtaler SSB og NIBIO

I 2023 inngikk Regnskapsgruppa bistandsavtaler med NIBIO og SSB. Miljødirektoratet står som formell oppdragsgiver på vegne av Regnskapsgruppa. NIBIO og SSB skal bidra med data og tekstbeskrivelser til Regnskapsgruppas leveranser etter behov, og med vurderinger i mulige utviklingsprosjekt i regi av Regnskapsgruppa. Konkrete oppgaver avtales nærmere på årlig basis.

Avtalene er inngått for fire år, til og med 2026, av avtalemessige hensyn. Det forutsettes at avtalene videreføres frem til 2032 når Regnskapsgruppa skal levere sin sluttrapport. Den økonomiske rammen avklares årlig, sammen med oppgavene. Øvre økonomisk ramme for hele perioden 2023-2026 er 1 million per avtale. Finansiering og gjennomføring vil være avhengig av budsjettamme for Regnskapsgruppas arbeid.

I 2023 og 2024 har NIBIO og SSB bidratt med kvalitetssikring av tall og tekst til første hovedrapport og avtalens regnskap. SSB har bidratt i utviklingsprosjektene som NMBU leverer på oppdrag av Regnskapsgruppa. Både NIBIO og SSB har deltatt i møter med Klimasmart landbruk om videreutvikling av klimagasskalkulatoren. Deltakelse i møtene har blitt finansiert gjennom bistandsavtalene.

⁸ [Modell for å beskrive utslippet av enterisk metan under norske produksjonsforhold](#) (NMBU.no)

⁹ [Gjennomgang av forskning på enterisk metan fra kviger og okser](#) (Landbruksdirektoratet.no)

¹⁰ [Prosjekter og resultater](#) (Landbruksdirektoratet.no)

Bruk av midler i 2023 og 2024

Bruk av midler i 2023			
[Undertittel]			
Prosjekt	Ramme (kroner)	Status	Utbetalt i 2023 (kroner)
Bistandsavtale NIBIO og SSB	500 000	Løpende avtale fram til 2026	86 104
Bistand fra Carbon Limits for å lage en teknisk løsning for å lage referansebanen for klimaavtalen		Ferdigstilt	110 000
Tilrettelegging av ny ligning for enterisk metan fra melkekyr	337 500	Ferdigstilt	337 500
Gjennomgang av forskning på enterisk metan fra kviger og okser	1 012 500	Gjennomføringsfrist 30.06.2024	
Planlagt bruk av midler i 2024			
Bistand fra NIBIO og SSB	500 000	Løpende avtale i 2024	
Forprosjekt lystgassutslipp fra jord	1 000 000	Vil settes ut på høsten 2024	

Planer for 2024 og 2025

I 2023 prioriterte Regnskapsgruppa arbeidet med første hovedrapport og å etablere nettsider for gruppas arbeid. Det ble derfor ikke igangsatt nye utviklingsprosjekt i 2023. Våren og høsten 2024 vil gruppa jobbe med å vurdere kunnskapsbehov og sette ut oppdrag som kan bidra til kunnskapsgrunnet for forbedringer av aktivitetsdata eller utslippsfaktorer i det nasjonale klimagassregnskapet.

I tillegg til å initiere nye prosjekt, vil Regnskapsgruppa følge utviklingsprosjektet på enterisk metan fra ungdyr som er igangsatt. Prosjektet vil ferdigstilles i 2024.

I løpet av høsten 2024 ønsker Regnskapsgruppa å sette ut et større oppdrag på lystgass, for å vurdere kunnskapsbehov for å forbedre metodikken som brukes for å beregne utslipp av lystgass fra jordbruksjord.

Andre tema som Regnskapsgruppa vurderer som aktuelle for utviklingsprosjekt er:

- Hva som gjøres i andre land for å kunne dokumentere og rapportere effekt av metanhemmere.
- Oppsummere ny forskning på utslipp fra sau.
- Vurdere bruk av data og metoder fra Landbrukets klimakalkulator i rapportering etter avtalen, og evt. i nasjonale beregninger.

Hvilke tema Regnskapsgruppa ønsker å gå videre med og prioritere i 2024 og 2025 vil drøftes videre i gruppa i etterkant av jordbruksforhandlingane.

Forslag til budsjettamme for 2025

I 2025 vil det være behov for 500 000 kroner til bistand fra SSB og NIBIO i rapportering og i forbindelse med utviklingsprosjekt (delta på møter, vurdere relevans for klimagassregnskapet). Regnskapsgruppa foreslår en ramme på 2 mill. kroner til utviklingsprosjekt, til sammen en ramme på 2,5 mill. kroner til Regnskapsgruppas arbeid i 2025. Rammen gir rom for å finansiere nye utviklingsprosjekter og videreutvikle Regnskapsgruppas rapporteringssystem.